

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

หยาง และ ยิน (Yang and Yin)

ความอภิปรายเก่าแก่ของจีนที่บันทึกไว้เมื่อประมาณ 4,000 ปีก่อน ใน "หนังสือของการเปลี่ยนแปลง" (The Book of Changes or I Ching) อธิบายไว้ว่า เมื่อจักรวาลหนึ่งที่ไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้ซึ่งใช้สัญลักษณ์เป็น "วงกลมที่ว่างเปล่า"¹ ดังรูป

เมื่อบางสิ่งเคลื่อนที่ไปความสว่างหรือหยางก็จะบังเกิดขึ้น แต่เมื่อการเคลื่อนที่นั้นหยุดลงความมืดหรือยินก็จะปรากฏขึ้น ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างแรงสองขั้วของหยางและยินนี้ สร้างให้เกิดความกต ความเปลี่ยนแปลงและความกลมกลืนขึ้นในจักรวาล นอกจากนี้ยังพบข้อความว่า "ฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ"² (Heaven is high, the earth is low) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสูงกับต่ำ เหนือกว่ากับด้อยกว่า ชายกับหญิง และอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันนี้ ซึ่งสรุปได้ว่า ความหมายหลักที่อยู่เบื้องหลัง

---

¹Richard Wilhelm (Tran.), The I Ching or Book of Changes (New Jersey: Princeton University Press, c 1967), p. lv.

²Ibid., p. 280.

ขั้วทั้งสองของยางและยีนก็คือ ขั้วหนึ่งมีความหมายไปในทางบวก ซึ่งได้แก่ยาง และอีกขั้วหนึ่งมีความหมายไปในทางลบ ซึ่งได้แก่ยีน

แนวคิดของปรัชญาบ่งชี้ถึงคุณลักษณะของกระบวนการความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ซึ่งรวมถึงเรื่องของภาษากวี กล่าวคือ ความรู้ความเข้าใจของมนุษย์มีการจัดระบบแบบสองขั้ว (Bipolar Organization) คือความหมายทั้งหลายที่ตรงกันข้ามจะถูกแยกให้อยู่ขั้วที่ตรงข้ามกัน เช่น ดีกับเลว แข็งแรงกับอ่อนแอ เป็นต้น โดยคำที่มีความหมายไปในทางบวกจะอยู่ที่ขั้วหนึ่ง ส่วนคำที่มีความหมายตรงข้ามคือ ความหมายไปในทางลบก็จะอยู่ที่ขั้วตรงกันข้าม และโดยทั่วไปแล้วความสัมพันธ์ระหว่างขั้วมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบขนาน (Parallel Polarity) คือขั้วบวกอยู่กับขั้วบวก ขั้วลบอยู่กับขั้วลบ มากกว่าที่ต่างขั้วจะอยู่ด้วยกัน

ลักษณะของยางและยีนมีปรากฏอยู่มากในการสร้างทฤษฎีทางจิตวิทยา เช่น ทฤษฎีสัมดุลย์กับอสมดุลย์ ทฤษฎีบุคลิกภาพก็จะพบลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เบิกเผยกับเก็บกัก (Extroversion - Introversion) ทฤษฎีการเรียนรู้ก็มีเรื่องของกาไรโรวางวัลกับทำโทษ³ เป็นต้น สำหรับในเรื่องของภาษาเราก็จะพบลักษณะของยางและยีน และจากการพิจารณาพบว่า คำ "และกับแต่" นี้เข้าลักษณะของยางและยีน⁴ คือ คำว่า "และ" ซึ่งเราใช้เชื่อมความที่คล้อยตามกัน⁵ มีความหมายไปในทางบวกซึ่งเป็นลักษณะของยาง ส่วนคำว่า "แต่" ซึ่งเราใช้เชื่อมความที่ขัดแย้งกัน⁶ มีความหมายไปในทางลบซึ่งเป็นลักษณะของยีน

³C.E. Osgood and M.M. Richards, "From Yang and Yin to And or But," Language, 49 (June, 1973), p. 382.

⁴Ibid., p. 390.

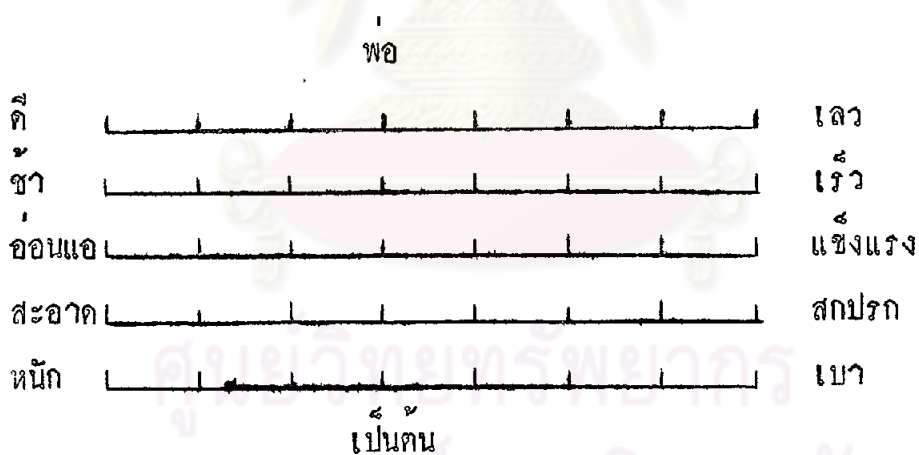
⁵กำชัย ทองหล่อ, หลักภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4; พระนคร: บำรุงสาส์น, 2515), หน้า 346.

⁶เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

"ในโลกนี้มีอะไรที่ไม่ถูก ย่อมเห็นอยู่ที่ตัวตนล้วนเป็นสอง" เป็นคำกล่าวที่แพร่หลายของคนไทย ซึ่งแสดงว่าประชาชนชาวไทยก็ยอมรับทฤษฎีที่ทางของยางและยีนเหมือนกัน ในวัฒนธรรมตะวันตกก็มีมโนทัศน์ที่ทางองเดียวกันนี้ และเป็นหลักการสำคัญที่ใช้ในการจัดแบ่งประเภทอยู่ในสาขาวิชาทุกวงการ ถึงกับมีศัพท์ที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะ คือ การมีค่าคู่ (Dichotomy)

ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียลของไทย (Thai Semantic Differential)

ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล เป็นเครื่องมือที่ออกสฤกและคณะคิดขึ้นมาใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาของความหมาย (Psychology of Meaning) ซึ่งต่อมาภายหลังได้นำไปใช้ในการวัดบุคลิกภาพด้วย เครื่องมือนี้มีลักษณะที่ประกอบไปด้วยมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) หลายมาตรา โดยแต่ละมาตราประกอบด้วยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน ระหว่างคำคุณศัพท์คู่นี้จะมีมาตราสำหรับประเมินค่าอยู่ 7 ค่า โดยปกติใช้ในการประเมินค่าความหมายของมโนทัศน์ที่กำหนดให้ เช่น

ออกสฤกและคณะ⁷ ได้ทำการศึกษาเรื่องนี้ในหลาย ๆ ประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวีเดน เลบานอน แคนาดา อาฟกานิสถาน อิหร่าน

⁷Leon A. Jakobovits and Murray S. Miron (eds.), Readings in the Psychology of Language (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., c 1967), pp. 371-383.

ฮ่องกง อินเดี๋ย และไทย เป็นต้น เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายใน (Intercorrelation) และวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ของมาตราต่าง ๆ ปรากฏว่ามีตัวประกอบใหญ่ ๆ อยู่ 3 ตัวประกอบ คือ

1. ตัวประกอบด้านการประเมินค่า (Evaluative factor) อันได้แก่

ดี กับ เลว (good - bad)

มีค่า กับ ไร้ค่า (valuable - worthless)

สะอาด กับ สกปรก (clean - dirty) เป็นต้น

2. ตัวประกอบด้านกำลัง (Potency factor) อันได้แก่

แข็งแรง กับ อ่อนแอ (strong - weak)

ใหญ่ กับ เล็ก (large - small)

หนัก กับ เบา (heavy - light) เป็นต้น

3. ตัวประกอบด้านกิจกรรม (Activity factor) อันได้แก่

คล่องแคล่ว กับ เฉื่อยชา (active - passive)

เร็ว กับ ช้า (fast - slow)

คม กับ ทื่อ (sharp - dull) เป็นต้น

สำหรับซีแมนคิด ทิฟเฟอเรนเซียลของประเทศไทยนั้น จันทอร บุรณบรรพต รุฟเนอร์ (ดร.) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับออสทูกและคณะในปี พ.ศ. 2513 โดยมีวิธีการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้คือ ในขั้นแรกออสทูกได้ส่งคำนามซึ่งเป็นภาษาอังกฤษมาให้แผนกวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แปลเป็นภาษาไทย⁸ คำนามที่ส่งมามีทั้งหมด 100 คำ ซึ่งคำทั้ง 100 คำนี้ได้รับการคัดเลือกแล้วจากนักภาษาศาสตร์และนักมนุษยศาสตร์ ในการแปลเป็นไทยนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกก็คือ

⁸ในการแปลคำนามทั้ง 100 คำนี้ ให้เป็นภาษาไทย ทางแผนกวิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เชิญศาสตราจารย์ จิรายุ นพวงศ์ เป็นที่ปรึกษา

แปลให้ได้ความหมายที่ตรงที่สุด และถ้าเป็นไปได้ควรเป็นคำ ๆ เดียว ตัวอย่างเช่น

House	แปลเป็นภาษาไทยว่า	บ้าน
Cup	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ถ้วย
Heat	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ความร้อน
Wealth	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ความมั่งมี
Tongue	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ลิ้น
Fire	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ไฟ
Water	แปลเป็นภาษาไทยว่า	น้ำ
Smoke	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ควัน
Peace	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ความสงบ
Fish	แปลเป็นภาษาไทยว่า	ปลา ⁹

หลังจากที่ได้นำคำแปลเป็นภาษาไทยแล้วก็นำคำทั้ง 100 คำไปให้ตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 จำนวน 100 คน เติมคำคุณศัพท์หรือคำขยายความที่เหมาะสมที่สุดประกอบคำนามแต่ละคำ เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ส่งไปให้ออสถุคและคณะทำการวิเคราะห์ จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Phi Correlation) ทำให้คำคุณศัพท์เหลืออยู่เพียง 60 คำ ซึ่งคำเหล่านี้ได้ถูกส่งกลับมายังประเทศไทยเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์ จำนวน 10 คน หาคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกัน โดยเลือกคำที่คณะกรรมการชุดดังกล่าวเห็นพ้องกันมากที่สุดเป็นคำตรงข้าม ตัวอย่างเช่น

Good	ดี	ตรงข้ามกับ	Bad	เลว
Quick	ไว	ตรงข้ามกับ	Inert	เชื่องช้า
Hot	ร้อน	ตรงข้ามกับ	Cold	เย็น

⁹ คำนามภาษาอังกฤษทั้ง 100 คำ พร้อมทั้งคำแปลเป็นภาษาไทยได้แสดงไว้ในตารางที่ 6 ของภาคผนวก ข.

Deep	ลึก	ตรงข้ามกับ	Shallow	ตื้น
Fun	สนุก	ตรงข้ามกับ	Boring	เบื่อบ
Heavy	หนัก	ตรงข้ามกับ	Light	เบา
Shiny	มัน	ตรงข้ามกับ	Tarnished	คาน
Detailed	ละเอียด	ตรงข้ามกับ	Rough	หยาบ
Bright	สว่าง	ตรงข้ามกับ	Dark	มืด
Fragrant	หอม	ตรงข้ามกับ	Molodorus	เหม็น ¹⁰

เนื่องจากข้อสรุปของกรทำการศึกษารื่อง ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล โดยเปรียบเทียบกันระหว่างหลาย ๆ ประเทศจึงจำเป็นต้องลดคำคุณศัพท์จาก 60 คำ ให้เหลือ 50 คำ¹¹ เท่า ๆ กับประเทศอื่นเพื่อจะได้ทำการเปรียบเทียบกันได้

ขั้นสุดท้ายของขบวนการก็คือ นำคำนามทั้ง 100 คำที่ข้อสรุปส่งมาครั้งแรกมาให้ตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 จำนวน 200 คน ทำการประเมินค่าโดยใช้มาตราประเมินค่าทั้ง 50 มาตรา (คู่) โดยการแบ่งนักเรียนทั้ง 200 คน ออกเป็น 10 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน และให้แต่ละกลุ่มทำการประเมินค่าคำนามเพียง 10 คำ โดยสุ่มแบ่งคำนามออกเป็น 10 กลุ่ม ๆ ละ 10 คำ ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินค่าคำนามแต่ละคำโดยใช้มาตราทั้ง 50 มาตรา (คู่) แต่ละมาตราจะมีค่าให้ประเมินอยู่ 7 ค่า ดังตัวอย่าง

¹⁰ รាយละเอียดได้ที่ตารางที่ 7 ของภาคผนวก ข.

¹¹ รាយละเอียดได้ที่ตารางที่ 8 ของภาคผนวก ข.

บ้าน

เกา	_____	ใหม่
สูง	_____	เคี้ยว
ใหญ่	_____	เล็ก
รอน	_____	เย็น
สว่าง	_____	มืด
สกปรก	_____	สะอาด
ถูก	_____	แพง

จนครบ 50 मात्रา (คู่)

แมว

สะอาด	_____	สกปรก
ช้า	_____	เร็ว
น่าเกลียด	_____	สวย
สดชื่น	_____	เหี่ยวแห้ง
ชน	_____	เรียบร้อย
เจ็บ	_____	สุขสบาย
ประโยชน์	_____	โทษ

จนครบ 50 मात्रา (คู่)

แล้วส่งข้อมูลกลับไปให้ออสกูควิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ และวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในตารางที่ 8 ของภาคผนวก ข. ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้

อนึ่ง ในการวิเคราะห์ตัวประกอบนั้นถ้ากลับค่าคุณศัพท์ในแต่ละคู่แล้วจะทำให้เครื่องหมายของน้ำหนักในตัวประกอบ (Factor Loading) เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไข่ ถูก กับ ผิด เมื่อทำการวิเคราะห์ตัวประกอบเราจะได้น้ำหนักของค่าคุณศัพท์คู่นี้ในตัวประกอบที่ 1 เป็น 0.95¹² แต่ถ้าไข่ ผิด กับ ถูก เราจะได้เป็น -0.95 หรือ หนัก กับ เบา เราจะได้น้ำหนักของค่าคุณศัพท์คู่นี้ในตัวประกอบที่ 2 เป็น 0.67¹³ แต่ถ้า ไข่ เบา กับ หนัก เราจะได้เป็น -0.67 ดังนั้นในทางทฤษฎีของการวิเคราะห์ตัวประกอบ เราจึงสรุปได้ว่าเครื่องหมายของน้ำหนักของตัวประกอบส่วนที่ค่าคุณศัพท์คู่หนึ่งสังกัดอยู่คือ ทิศทางของความหมายของค่าคุณศัพท์คำแรกในคู่นั้น ๆ ส่วนค่าคุณศัพท์ คำหลังจะมีทิศทางของความหมายตรงกันข้าม¹⁴ เช่น ถูก กับ ผิด จัดอยู่ในตัวประกอบที่ 1 และมีน้ำหนักอยู่ในตัวประกอบนี้เท่ากับ 0.95 ดังนั้นคำว่า "ถูก" จึงมีทิศทางของความหมายไปในทางบวก และ "ผิด" มีทิศทางของความหมายไปในทางลบ หรือ เบา กับ หนัก จัดอยู่ในตัวประกอบที่ 2 และมีน้ำหนักอยู่ในตัวประกอบนี้เท่ากับ -0.67 ดังนั้นคำว่า "เบา" จึงมีทิศทางของความหมายไปในทางลบ และ "หนัก" มีทิศทางของความหมายไปในทางบวก

การใช้คำว่า "และ" และ "แต่"

ในปี ค.ศ. 1973 ออสกูคและริชาร์ดส์¹⁵ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำว่า "and" และ "but" ในการเชื่อมค่าคุณศัพท์คู่ที่เขียนอยู่ในรูปประโยคง่าย ๆ ดังนี้

¹² จากตารางที่ 8 ของภาคผนวก ข.

¹³ จากตารางที่ 8 ของภาคผนวก ข.

¹⁴ Osgood, *op. cit.*, p. 399.

¹⁵ *Ibid.*, pp. 380-411.

X is (Adjective)₁... (Adjective)₂

จำนวน 222 ประโยค และได้นำนิติตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอิสลินอยส์ จำนวน 56 คน เป็นตัวอย่างประชากร ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีตัวประกอบ 3 ตัว (5 x 4 x 2 Factorial Design) คือ ตัวประกอบ ทิศทางของความหมาย และลำดับที่ของคำคุณศัพท์ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คนอเมริกันเลือกใช้คำว่า "and" เชื่อมคำคุณศัพท์มากกว่า "but"
2. ในการเชื่อมคำคุณศัพท์ที่มีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน คนอเมริกันเลือกใช้คำว่า "and" มากกว่า "but" ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %
3. ในการเชื่อมคำคุณศัพท์ที่มีความหมายไปในทิศทางตรงข้ามกัน คนอเมริกันเลือกใช้คำว่า "but" มากกว่า "and" ในกรณีที่คำคุณศัพท์จัดอยู่ในตัวประกอบเดียวกันที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %
4. คนอเมริกันเลือกใช้คำเชื่อม "and" และ "but" ในการเชื่อมคำคุณศัพท์แบบ X is (Adjective)₁... (Adjective)₂ แตกต่างจากแบบ X is (Adjective)₂... (Adjective)₁ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. 2518 จุมพล พูลภัทรชีวิน¹⁶ ได้ทำการศึกษานำในทำนองเดียวกับออสกูดและริชาร์ดส์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากนิติตระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 110 คน โดยใช้แบบสำรวจที่สร้างขึ้นเอง ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบคลัสเตอร์ (X² test) ได้ข้อค้นพบว่า ส่วนใหญ่แล้วคนไทยที่มีการศึกษาสูงเลือกใช้คำว่า "และ" ในการเชื่อมคำคุณศัพท์มากกว่าใช้คำว่า "แต่" และการเลือกใช้คำเชื่อมทั้งสองนี้ขึ้นอยู่กับลำดับก่อนหลังของคำคุณศัพท์ในแต่ละคู่

002728

¹⁶จุมพล พูลภัทรชีวิน, เกาโครงการวิจัยเรื่องการใช้ "และ" หรือ "แต่",

งานวิจัยเรื่อง การใช้คำ "และ" และ "แต่" ของผู้วิจัยนี้ แตกต่างจากงานวิจัยของ ออสกุก คือ งานวิจัยของผู้วิจัยนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคำว่าเชื่อม "และ" และ "แต่" ในภาษาไทย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากรที่เป็นคนไทย ส่วนงานของออสกุกนั้นเป็นงานที่ศึกษาคำเชื่อม "and" และ "but" ในภาษาอังกฤษ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากรที่เป็นคนอเมริกัน และแตกต่างจากงานของ จุมพล พูลภัทรชีวิน ก็คือ งานของจุมพลเป็นการทำการวิจัยศึกษานำเท่านั้น (Pilot Study) และทำการศึกษานิสิตทั่วไปไม่ได้ศึกษานิสิตที่เรียนสาขาวิชาเฉพาะที่เกี่ยวกับภาษา และนิสิตที่เรียนสาขาวิชาเฉพาะที่ไม่เกี่ยวกับภาษามีการใช้คำเชื่อมต่างกันหรือไม่ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาละเอียดลงไปว่า การเลือกใช้คำเชื่อมในการเชื่อมคำคุณศัพท์ที่มีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน และคู่ที่มีความหมายไปในทิศทางตรงข้ามกัน แตกต่างกันหรือไม่ด้วย จึงสรุปได้ว่า งานวิจัยนี้ใหม่และไม่ซ้ำกับงานวิจัยของผู้ใด อีกทั้งยังเป็นการศึกษาต่อกิจจากงานของ จุมพล พูลภัทรชีวิน ให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงหวังว่างานวิจัยนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิจัยและวงการภาษาไทยบ้าง ไม่น่ากนอย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย